

یادداشت

تمام اقشار جامعه تهیه آن امکان‌پذیر نمی‌باشد، وظیفه نهادهای فرهنگی و اطلاع‌رسانی عمومی در سطح کشور بسیار سنگین‌تر خواهد شد. این امر به ویژه در مورد **کتابخانه‌های عمومی** صادق است زیرا با شبکه گسترده جغرافیایی و سستی خود در سطح کشور می‌تواند خدمات اطلاع‌رسانی از طریق اینترنت را برای کاربران خود در سطح جامعه مهیا نماید. اگر چه این امر در ابتدا روندی آرمانی برای کشور ما محسوب می‌شود ولی با توجه به فرآیند جهانی شدن اینترنت و ارائه این خدمات توسط کتابخانه‌های عمومی، کشور ما نیز چاره‌ای نخواهد داشت که در این روند گام‌های سریع‌تری بردارد. در حال حاضر در کشورهای توسعه یافته کمتر کتابخانه عمومی را پیدا خواهید کرد که علاوه بر بخش اطلاع‌رسانی از طریق پایگاه‌های داده‌ها بخشی به عنوان **اینترنت سرویس** یا **اینترنت کافی** نداشته باشند. بنابراین هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور وظیفه دارد اقدامات و تمهیدات

شبکه‌های اطلاع‌رسانی ملی و بین‌المللی به ویژه **اینترنت** تأثیرات قاطع و انکارناپذیری بر فرآیندها و خدمات کتابخانه‌های عمومی داشته و خواهند داشت. در دهه گذشته کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی اقداماتی برای مجهز شدن به این ابزار و رسانه اطلاع‌رسانی انجام داده‌اند و می‌توان ادعا کرد که این نوع کتابخانه‌ها در حال حاضر مجهز به چنین امکاناتی هستند و می‌توانند خدمات اطلاع‌رسانی از طریق شبکه‌های بین‌المللی به ویژه اینترنت را برای کاربران خود یعنی دانشجویان، اساتید، کارشناسان و متخصصان خود مهیا نمایند. اما بخش عظیمی از جامعه امکان دسترسی به چنین رسانه‌ای را ندارند و طبق آخرین اطلاعات تنها ۳۰۰۰ مشترک اینترنت در سطح کشور وجود دارد که خود نشانگر این واقعیت است که اکثریت جامعه امکان دستیابی به چنین رسانه‌ای را ندارند. این واقعیت که بهره‌گیری از چنین امکاناتی نیازمند سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای نسبتاً گران است که برای

لازم در این زمینه را مهیا نماید. در این راستا پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

● تدوین سیاست‌ها و روش‌های پالایش خدمات اینترنت برای کتابخانه‌های عمومی به نحوی که اخلاقیات جامعه مورد تعرض قرار نگیرد.

● تدوین سیاست‌ها و روش‌های تغییر خدمات و وظایف کتابخانه‌های عمومی. بدین معنا که بخشی از خدمات سنتی که توسط کتابخانه‌های عمومی ارائه می‌شود دچار دگردیسی شده و **خدمات جدید** جایگزین آنها خواهد شد. در واقع با بهره‌گیری از اینترنت در کتابخانه‌های عمومی باید **شبکه مردمی** برای جامعه ایجاد شود که بتواند در اسرع وقت اطلاعات مورد لزوم را در اختیار کاربران قرار دهد.

● برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت برای تهیه **زیرساخت‌های مورد لزوم** برای متصل کردن کتابخانه‌های عمومی و ایجاد شبکه مردمی اطلاع‌رسانی که خدمات اینترنت قلب آن را تشکیل خواهد داد. این امر نیازمند برنامه‌ریزی برای تأمین اعتبارات مالی مورد لزوم برای تهیه

سخت‌افزار و نرم‌افزار نیز باشد.

● برنامه‌ریزی‌های لازم جهت **رقومی کردن** (دیجیتالی کردن) منابع کتابخانه‌های عمومی به نحوی که بتوان اطلاعات موجود در این کتابخانه‌ها را در شبکه مذکور قرار داد. در این زمینه کشورهای توسعه یافته اقدامات گسترده‌ای را شروع کرده‌اند، به طور مثال در سال میلادی گذشته دولت انگلیس مبلغ ۵۰ میلیون پوند برای رقومی کردن منابع ۲۰۰ کتابخانه عمومی در سطح انگلیس اختصاص داده است.

● برنامه‌ریزی در جهت استقرار نظام حق عضویت الکترونیکی و **خدمات منابع الکترونیکی** به نحوی که کاربران بتوانند به راحتی از منابع الکترونیک و غیرپیوسته کتابخانه‌های عمومی مثل لوح‌های فشرده و دی‌وی‌دی و موارد مشابه استفاده نمایند.

علی مزینانی